

นิพนธ์ต้นฉบับ

คุณลักษณะส่วนบุคคลและสุนทรีย์ทักษะผู้นำที่มีผลต่อการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐาน ของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในจังหวัดขอนแก่น

มนีรัตน์ ช่างไม้⁽¹⁾, ชนะพล ศรีฤาชา⁽²⁾

วันที่ได้รับต้นฉบับ: 4 เมษายน 2562

วันที่ตอบรับการตีพิมพ์: 30 กรกฎาคม 2562

บทคัดย่อ

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาแบบภาคตัดขวาง (Cross-Sectional Descriptive Research) มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาคุณลักษณะส่วนบุคคลและสุนทรีย์ทักษะผู้นำที่มีผลต่อการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในจังหวัดขอนแก่น จำนวน 195 คน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย จากประชากรทั้งหมด 248 คน เก็บข้อมูลเชิงปริมาณด้วยแบบสอบถามและข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการสนทนากลุ่ม จำนวน 12 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่ามัธยฐาน ค่าต่ำสุด และค่าสูงสุดและใช้สถิติอนุมาน สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบหลายขั้นตอน จากผลการศึกษา พบว่า ระดับสุนทรีย์ทักษะผู้นำและระดับการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลติดตามอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.34 (S.D.=0.41) และ 4.45 (S.D.=0.39) ตัวแปรอิสระทั้ง 5 ตัว ได้แก่ ทักษะความสามารถในการนำ ทักษะในการสอนงาน ทักษะในการพัฒนาตนเอง ทักษะการทำงานเป็นทีมและทักษะในการคิดริเริ่มสามารถร่วมกันพยากรณ์การปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในจังหวัดขอนแก่นได้ร้อยละ 72.0 ($R^2=0.720, p\text{-value}<0.001$)

คำสำคัญ: คุณลักษณะส่วนบุคคล, สุนทรีย์ทักษะผู้นำ, การปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐาน, ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล

(1) นักศึกษาหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารสาธารณสุข

คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

(2) รองศาสตราจารย์ ดร.

สาขาวิชาการบริหารสาธารณสุข การส่งเสริม

สุขภาพ โภชนาการ

คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Original Article

Personal Attributes and Leadership Soft Skills Affecting the Performance under the Standard practice of the Sub-District Health Promoting Hospital Directors in Khon Kaen Province

Maneerat Changmai⁽¹⁾, Chanaphol Siruecha⁽²⁾

Received Date: 4 April 2019

Accepted Date: 30 July 2019

Abstract

This cross-sectional descriptive study aimed to study personal attributes and leadership soft skills affecting the performance under the standard practice of the sub-district health promoting hospital directors in Khon Kaen province Thailand. 195 personnel randomly selected through simple random sampling from 248 population. This study collected both quantitative and qualitative data. The Focus group guidelines was used to collect the quality data from 12 people's key informants, The data distribution was performed by descriptive statistics including frequency, percentage, mean, standard deviation, median, minimum, maximum and The inferential statistics Pearson's correlation, multiple linear regressions and Stepwise multiple linear regression. The leadership's soft skills and performance under the standard practice were at high level with averages 4.34 (S.D.=0.41) and 4.45 (S.D.= 0.39), There were five factor of Such leadership's soft skills were: leadership's soft skills, coaching, personal development, teamwork and initiative can predict standard practice of the Sub-District Health Promoting Hospital Directors in Khon Kaen Province at 72.0 percentage ($R^2=0.720$, $p\text{-value}<0.001$).

Keywords: *Personal Attributes, Leadership Soft Skills, The Standard Practice and Sub-District Health Promoting Hospital Directors*

(1) Master of Public Health Student in
Public Health Administration, Faculty of
Public Health, Khon Kaen University

(2) Associate Professor Dr., Department of
Public Health Administration Health
Promotion Nutrition, Faculty of
Public Health, Khon Kaen University

บทนำ

แผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติ พุทธศักราช 2560–2564 มีทิศทางในการมุ่งพัฒนาสู่ความยั่งยืนของระบบสุขภาพเพิ่มขึ้นด้วยการเข้าถึงบริการด้านสุขภาพเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการเป็นเจ้าของ (สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ, 2559) กระทรวงสาธารณสุขได้พัฒนาคุณภาพบริการปฐมภูมิที่มีชื่อเรียกว่า โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลติดดาว (รพ.สต.ติดดาว) ซึ่งมีเป้าหมายให้ประชาชนมีสุขภาพดี เจ้าหน้าที่มีความสุข ระบบสุขภาพยั่งยืน โดยเน้นเชื่อมโยงระบบบริการ กระบวนการบริหาร และการบริหารจัดการ ซึ่งการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลติดดาว ประกอบด้วย 5 ส่วน คือ 1) ด้านการบริหารดี 2) ด้านการประสานงานดีภาคีมีส่วนร่วม 3) ด้านบุคลากรดี 4) ด้านการให้บริการดี 5) ด้านการให้ประชาชนมีสุขภาพดี (สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ กระทรวงสาธารณสุข, 2560)

การปฏิบัติงานของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จะมีประสิทธิภาพได้นั้นมีปัจจัยหลายอย่างเข้ามาเกี่ยวข้อง ตามหลักการทำงานของ Shermerhorn, Hurt, & Osborn (2003) ได้อธิบายว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของบุคคลประกอบไปด้วย คุณลักษณะส่วนบุคคล (Individual attributes) ความพยายามในการทำงาน (Work Effort) และการสนับสนุนจากองค์กร (Organization support) ซึ่งลักษณะประชากรเป็นลักษณะที่ช่วยให้เห็นถึงภูมิหลังของบุคคล เช่น เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งและประสบการณ์ในการฝึกอบรม

สุนทรีย์ทักษะผู้นำ ก็เป็นอีกหนึ่งที่มีความจำเป็นต่อการปฏิบัติงานและเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้องค์กรประสบความสำเร็จในการทำงาน (Ngang, 2012) สุนทรีย์ทักษะภาวะผู้นำคือ กลุ่มของทักษะที่ไม่ใช่ทักษะด้านวิชาการหรือความสามารถทางด้านเทคนิคที่ใช้ในการปฏิบัติงานหรือประกอบอาชีพโดยตรง แต่มีความจำเป็นต่อการปฏิบัติงานให้มีผลต่อความสำเร็จของงานซึ่งเกี่ยวข้องกับกระบวนการรับรู้ กระบวนการเข้าใจ และกระบวนการเรียนรู้ สุนทรีย์ทักษะผู้นำเป็นกลุ่มของทักษะหลายๆ ด้าน เช่น ทักษะทางสังคม (Social skills) ทักษะมนุษยสัมพันธ์ (People skills/interpersonal

skills) รวมทั้งทักษะเกี่ยวกับการพัฒนาตนเองทั้งหลาย ซึ่งสุนทรีย์ทักษะประกอบด้วย 8 ทักษะ ได้แก่ 1) ทักษะทางด้านการงานเป็นทีม 2) ทักษะทางด้านการสื่อสาร 3) ทักษะทางด้านการความคิดริเริ่ม 4) ทักษะทางด้านการความสามารถเป็นผู้นำ 5) ทักษะทางด้านการสอนงาน 6) ทักษะทางด้านการพัฒนาตนเอง 7) ทักษะทางด้านการการวางแผนและจัดองค์การ 8) ทักษะทางด้านการนำเสนอ (Crosbie, 2005) โดยผู้นำต้องมีความเชี่ยวชาญในการใช้สุนทรีย์ทักษะภาวะผู้นำ เพราะภาวะผู้นำนั้นต้องมีความสามารถหรือพลังในตัวเอง เพื่อเป็นแรงผลักดันองค์กรให้ดำเนินงานและปฏิบัติงานไปข้างหน้าให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (Tang, Ariratana, & Treputharan, 2013)

การปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลติดดาว ซึ่งมีโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น จำนวน 248 แห่ง ได้ดำเนินงานไปแล้ว 26 แห่ง ในปี พ.ศ. 2560 ได้มีการดำเนินงานอำเภอละ 1 แห่ง แต่ยังเหลืออีก 222 แห่ง ยังมีโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลอีกมากที่ยังไม่ผ่านการประเมินงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลติดดาว จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษา คุณลักษณะส่วนบุคคลและสุนทรีย์ทักษะผู้นำที่มีผลต่อการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในจังหวัดขอนแก่น เพื่อทราบ คุณลักษณะส่วนบุคคลและสุนทรีย์ทักษะผู้นำมีผลต่อการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในจังหวัดขอนแก่น และสามารถนำผลการวิจัยเสนอแนะต่อผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลของบุคลากรให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. คุณลักษณะส่วนบุคคล ระดับสุนทรีย์ทักษะผู้นำและระดับการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในจังหวัดขอนแก่น
2. คุณลักษณะส่วนบุคคลและสุนทรีย์ทักษะผู้นำที่มีผลต่อการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานของ

ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในจังหวัดขอนแก่น

3. ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในจังหวัดขอนแก่น

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงพรรณนาแบบภาคตัดขวาง (Cross-sectional descriptive research)

● ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้อำนวยการ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดขอนแก่น จำนวน 248 แห่ง ใน 26 อำเภอ ของจังหวัดขอนแก่น รวมทั้งหมด 248 คน ใช้การคำนวณขนาดตัวอย่าง โดยใช้สูตรการคำนวณขนาดตัวอย่างของ Cohen (1988) ซึ่งมีการใช้สูตรการคำนวณขนาดตัวอย่าง สำหรับงานวิจัยที่ใช้การถดถอยพหุในการวิเคราะห์ข้อมูล (Multiple Regression Analysis)

$$\text{สูตร } n = \frac{\lambda(1-R_{Y.A,B}^2)}{R_{Y.A,B}^2 - R_{Y.A}^2} + W$$

เมื่อกำหนดให้

$R_{Y.A,B}^2$ คือ ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจเชิงพหุสำหรับ Full Model ซึ่งจากการวิจัย สุนทรียัทกะผู้นำที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานตามสมรรถนะการมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้ช่วยสาธารณสุขอำเภอ ในเขตสุขภาพที่ 8 (คณศวร โคตรทา & ชนะพล ศรีฤาชา, 2559) ซึ่งเป็นลักษณะงานที่มีบริบทใกล้เคียงกันในการทำวิจัยครั้งนี้ ซึ่งได้ค่า $R_{Y.A,B}^2 = 0.625$

$R_{Y.A}^2$ คือ ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจเชิงพหุสำหรับ Reduce model ($R_{Y.A,B}^2 - R_{Y.B}^2$) ซึ่งได้ค่า $R_{Y.A}^2 = 0.610$

$R_{Y.B}^2$ คือ ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจเชิงพหุที่เปลี่ยนแปลง (R^2 Change) เมื่อไม่มีตัวแปรที่ต้องการทดสอบ $R_{Y.B}^2 = 0.015$

λ คือ ค่าความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนตัวแปรอิสระและอำนาจการทดสอบ

w คือ จำนวนตัวแปรอิสระนอกเหนือจากตัวแปรที่ต้องการทดสอบ (เขต A) เท่ากับ 0

u คือ จำนวนตัวแปรอิสระที่ต้องการทดสอบ (เขต B) เท่ากับ 8 ตัวแปร

v คือ ค่าที่ได้จาก $v = N - u - w - 1$

$$N = \frac{7.799(1 - 0.625)}{0.625 - 0.610}$$

แทนค่า

$$N = 194.93 = 195$$

● วิธีการสุ่มตัวอย่าง

สุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) มีวิธีการสุ่มตัวอย่าง ดังนี้ สร้างกรอบตัวอย่าง โดยนำรายชื่อผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดขอนแก่น จำนวน 248 คน มาใส่หมายเลข 1 ถึง 248 เลือกหรือสุ่มตัวอย่างจากหมายเลขทั้งหมด โดยการจับฉลาก โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบไม่ใส่คืน จนได้ครบตามขนาดตัวอย่างที่ต้องการ จำนวน 195 คน (อรุณ จิรวัฒนกุล, 2551)

● เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามและแบบสนทนากลุ่ม แบบสอบถาม (Questionnaires) ประกอบด้วย 4 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับคุณลักษณะส่วนบุคคล เป็นคำถามปลายเปิดใช้ในการเลือกตอบและปลายเปิด ให้เพิ่มข้อความ ประกอบด้วย 1) เพศ 2) อายุ 3) สถานภาพสมรส 4) ระดับการศึกษา 5) รายได้ 6) ระยะเวลาการเป็นผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลและ 7) ประสบการณ์เกี่ยวกับการฝึกอบรมตามเกณฑ์มาตรฐาน ส่วนที่ 2 สุนทรียัทกะผู้นำภาวะผู้นำของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ประกอบด้วย 8 ด้าน คือ 1) ทักษะในการทำงานเป็นทีม 2) ทักษะในการติดต่อสื่อสาร 3) ทักษะการคิดริเริ่ม 4) ทักษะความสามารถในการเป็นผู้นำ 5) ทักษะในการสอนงาน 6) ทักษะในการพัฒนาตนเอง 7) ทักษะในการวางแผนและจัดองค์กร 8) ทักษะในการสอนงาน ส่วนที่ 3 การปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลติดตาม ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ 1) ด้านบริหารดี 2) ด้านการประสานงานดี ภาครัฐมีส่วนร่วม 3) ด้านบริการดี 4) ด้านบุคลากรดี และ 5) ด้านประชาชนมีสุขภาพดี ส่วนที่ 4 เป็นคำถามเกี่ยวกับ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิดให้เติมข้อความให้แสดงความคิดเห็นโดยอิสระ ชุดที่ 2 แนวทางการสนทนากลุ่ม (Focus Group Guideline) มีทั้งหมด 3 ส่วน ส่วนที่ 1 แนวทางในการสนทนากลุ่ม

สุนทรียทัศนัภาพะผู้นำของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในจังหวัดขอนแก่น ส่วนที่ 2 เป็นแนวทางในการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลติดตาม ส่วนที่ 3 ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลติดตาม

● ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ด้วยการนำแบบสอบถามที่จัดทำขึ้นเสร็จเรียบร้อยแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา วิทยา นิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง จากนั้นจึงนำข้อคำถามหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruence: IOC) พบว่าทุกข้อมีค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่า 0.50 รวมถึงการหาความเที่ยง (Reliability) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขไปทดลองใช้เครื่องมือ (Try-out) กับผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในจังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งมีลักษณะการปฏิบัติงานคล้ายคลึงกันกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ชุด โดยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาช (Cronbach Alpha Coefficient) ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.98 และการศึกษาผ่านการรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์จากคณะกรรมการของมหาวิทยาลัยขอนแก่นเมื่อวันที่ 24 เมษายน 2561 ลำดับที่ 4.3.03:13/2561 เลขที่ HE 612110

● การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่อหาแจกแจงความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่ามัธยฐาน (Median) ค่าต่ำสุด (Minimum) และค่าสูงสุด (Maximum) ตัวอย่างร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และกรณีของข้อมูลที่มีการแจกแจงไม่ปกติใช้ ค่ามัธยฐาน (Median) ค่าต่ำสุด (Minimum) และค่าสูงสุด (Maximum) สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษา

และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ใช้สถิติ (Stepwise Multiple Linear Regression Analysis) ด้วยการกำหนดนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ผลการวิจัย

1. คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในจังหวัดขอนแก่น พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 52.3 อายุเฉลี่ย 48 ปี (S.D.=6.42) อายุต่ำสุด 32 ปี อายุสูงสุด 59 ปี สถานภาพสมรส ร้อยละ 82.6 การศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ร้อยละ 65.6 รายได้เฉลี่ย 40,024 บาท/เดือน (S.D.=9,116.97) รายได้ต่ำสุด 16,000 บาท รายได้สูงสุด 57,000 บาท ระยะเวลาการเป็นผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 10 ปี ร้อยละ 53.8 มีค่ามัธยฐาน 12.49 ปี (S.D.=8.91) ประสบการณ์การฝึกอบรมเกี่ยวกับเกณฑ์มาตรฐาน มีค่ามัธยฐาน 1.19 ครั้ง (ค่าต่ำสุด=1 ครั้ง: ค่าสูงสุด=4 ครั้ง)

2. ระดับสุนทรียทัศนัภาพะผู้นำอยู่ในระดับมากค่าเฉลี่ย 4.34 (S.D.=0.41) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือทักษะการทำงานเป็นทีม ค่าเฉลี่ย 4.45 (S.D.=0.46) รองลงมาคือ ทักษะในการพัฒนาตนเอง ค่าเฉลี่ย 4.40 (S.D.=0.49) และทักษะในการสอนงาน ค่าเฉลี่ย 4.35 (S.D.=0.48) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือทักษะในการคิดริเริ่ม ค่าเฉลี่ย 4.25 (S.D.=0.50)

3. ระดับการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลอยู่ในระดับมากค่าเฉลี่ย 4.45 (S.D.=0.39) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อโดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือการปฏิบัติงานด้านการบริหารงานดี ค่าเฉลี่ย 4.49 (S.D.=0.39) รองลงมาคือ การปฏิบัติงานด้านประสานงานดี/ภาคีมีส่วนร่วม ค่าเฉลี่ย 4.47 (S.D.=0.47) การปฏิบัติงานด้านบุคลากรดีค่าเฉลี่ย 4.4 (S.D.=0.46) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือการปฏิบัติงานที่มุ่งเน้นการให้ประชาชนมีสุขภาพดี ค่าเฉลี่ย 4.30 (S.D.=0.50)

4. สุนทรียทัศนัภาพะผู้นำที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดขอนแก่น

พบว่า สุนทรียทักษะผู้นำในภาพรวมมีความสัมพันธ์ระดับสูงกับการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในจังหวัดขอนแก่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r=0.834$, $p\text{-value}<0.001$) เมื่อพิจารณาสุนทรียทักษะผู้นำรายด้านพบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับสูง ยกเว้นทักษะด้านการคิดริเริ่ม และทักษะในการนำเสนอมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับตามค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จากค่าสูงตามลำดับดังนี้ ทักษะความสามารถในการนำ ($r=0.751$, $p\text{-value}<0.001$) ทักษะในการสอนงาน ($r=0.738$, $p\text{-value}<0.001$) ทักษะการติดต่อสื่อสาร ($r=0.736$, $p\text{-value}<0.001$) ทักษะในการวางแผนและการจัดองค์กร ($r=0.729$, $p\text{-value}<0.001$) ทักษะในการพัฒนาตนเอง ($r=0.713$, $p\text{-value}<0.001$) ทักษะการทำงานเป็นทีม ($r=0.707$, $p\text{-value}<0.001$) ทักษะในการนำเสนอ ($r=0.685$, $p\text{-value}<0.001$) ทักษะในการคิดริเริ่ม ($r=0.622$, $p\text{-value}<0.001$)

5. คุณลักษณะส่วนบุคคลและสุนทรียทักษะผู้นำที่มีผลต่อการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดขอนแก่น พบว่า ตัวแปรอิสระที่มีผลต่อการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในจังหวัดขอนแก่น และถูกเลือกเข้าสมการนั้นมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.05 ส่วนตัวแปรอิสระที่ไม่ได้ถูกเลือกเข้าสมการเป็นตัวแปรที่มีนัยสำคัญทางสถิติมากกว่า 0.05 โดยตัวแปรอิสระที่ถูกเลือกเข้ามาในสมการเรียงลำดับได้ดังนี้ สุนทรียทักษะความสามารถในการนำ ($p\text{-value}<0.001$) สุนทรียทักษะในการสอนงาน ($p\text{-value}<0.001$) สุนทรียทักษะในการพัฒนาตนเอง ($p\text{-value}<0.001$) สุนทรียทักษะการทำงานเป็นทีม ($p\text{-value}<0.001$) และสุนทรียทักษะในการคิดริเริ่ม ($p\text{-value}=0.039$) ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 5 ตัวแปร สามารถร่วมกันพยากรณ์การปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในจังหวัดขอนแก่น ได้ร้อยละ 72.0

6. ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะของการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในจังหวัดขอนแก่น จากแบบสอบถามทั้งหมด 195 ฉบับ พบว่ากลุ่มตัวอย่าง

ได้เสนอปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะทั้งหมด 64 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 32.82 โดยปัญหาส่วนใหญ่คือ ทักษะการทำงานเป็นทีม ร้อยละ 68.85 รองลงมาคือ ทักษะในการคิดริเริ่ม ร้อยละ 67.21 ส่วนปัญหาอุปสรรคที่น้อยที่สุดคือทักษะในการวางแผนและการจัดองค์กร ร้อยละ 27.86 รองลงมาคือ ทักษะความสามารถในการนำ ร้อยละ 34.42 รายละเอียดของปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ ได้รวบรวมจากแบบสอบถามปลายเปิดที่กลุ่มตัวอย่างได้ให้ข้อมูลไว้

บทสรุปและอภิปรายผล

1. คุณลักษณะส่วนบุคคล ด้าน สถานภาพและปัจจัยประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล มีความสัมพันธ์ระดับต่ำกับการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดขอนแก่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r=0.168$, $p\text{-value}=0.019$ และ $r=0.217$, $p\text{-value}=0.002$ ตามลำดับ)

2. สุนทรียทักษะผู้นำในภาพรวมมีความสัมพันธ์ระดับสูงกับการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในจังหวัดขอนแก่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r=0.834$, $p\text{-value}<0.001$)

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ ได้แก่ คุณลักษณะส่วนบุคคลและสุนทรียทักษะผู้นำกับตัวแปรตาม คือการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐาน ผู้วิจัยได้ใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน พบว่าตัวแปรที่มีผลต่อการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลติดดาว ได้แก่ ทักษะความสามารถในการนำ, ทักษะในการสอนงาน, ทักษะในการพัฒนาตนเอง, ทักษะการทำงานเป็นทีม, ทักษะในการคิด ซึ่งตัวแปรทั้ง 5 ตัวแปร สามารถร่วมกันพยากรณ์การปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในจังหวัดขอนแก่นได้ร้อยละ 72.0

ข้อเสนอแนะหรือการนำไปใช้ประโยชน์

1. สุนทรียทักษะผู้นำด้านทักษะในการพัฒนาตนเอง ทักษะความสามารถในการนำ ทักษะในการสอนงาน ทักษะในการทำงานเป็นทีม และทักษะในการคิด

ริเริ่ม ผลการวิจัยพบว่ามีผลต่อการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้น ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลควรได้รับการพัฒนาทักษะความสามารถในแต่ละด้านในระดับที่เหมาะสม โดยรูปแบบที่หลากหลาย เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ควรส่งเสริมการอบรมเพื่อพัฒนาทักษะในการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ทั้งผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลและบุคลากรในหน่วยงาน

ข้อเสนอแนะในงานวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพัฒนาสุนทรียทักษะผู้นำของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในจังหวัดขอนแก่น

2. ควรมีการศึกษาระบบการบริหารและสุนทรียทักษะผู้นำที่มีผลต่อการปฏิบัติงานด้านอื่นๆ ของ

ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในจังหวัดขอนแก่น

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. ชนะพล ศรีฤทธา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รวมถึง คณาจารย์ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ซึ่งส่งเสริมการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ ขอขอบพระคุณสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น สำนักงานสาธารณสุขอำเภอทุกอำเภอ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในจังหวัดขอนแก่นและทุกท่าน ที่มีได้กล่าววามไว้ ณ ที่นี้ ที่มีส่วนร่วมให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

- กรณีการ์ เบญจวนิช, & ชัญญา อภิบาลกุล. (2560). สุนทรียทักษะผู้นำที่มีผลต่อผลบาทในการควบคุมกำกับกับการดำเนินงานตามโครงการของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดกาฬสินธุ์. วารสารการพัฒนาศาสตร์สุขภาพชุมชน มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 5(4), 569-588.
- เกษมชาติ จำสิงห์, & วิทัศน์ จันทร์โพธิ์ศรี. (2557). บรรยาการองค์การที่มีผลต่อการปฏิบัติงานตามสมรรถนะหลักของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในจังหวัดขอนแก่น. เอกสารประกอบการประชุมวิชาการเสนอผลงานระดับบัณฑิตศึกษาแห่งชาติ ประจำปี 2557, วันที่ 16 กรกฎาคม 2557, บุรีรัมย์, มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- คณศร โคตรหา, & ชนะพล ศรีฤทธา. (2559). สุนทรียทักษะภาวะผู้นำที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานตามสมรรถนะการมุ่งสัมฤทธิ์ของผู้ช่วยสาธารณสุขอำเภอ ในเขตสุขภาพที่ 8. วารสารเครือข่ายวิทยาลัยพยาบาลและการสาธารณสุขภาคใต้, 4, 273-291.
- จริญญ ทองเอนก, & ประจักษ์ บัวผัน. (2557). สุนทรียทักษะภาวะผู้นำที่มีผลต่อบทบาทในการควบคุมกำกับกับการดำเนินงานตามโครงการผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ด. วารสารวิจัยและพัฒนาระบบสุขภาพ, 7(2), 218-229.
- จารุกิตติ นาคคำ, & ชนะพล ศรีฤทธา. (2556). ปัจจัยการบริหารที่มีผลต่อการรายงานข้อมูลสุขภาพระดับปฐมภูมิของบุคลากรสาธารณสุขโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในจังหวัดชัยภูมิ. วารสารสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 6 จังหวัดขอนแก่น, 21(1), 1-13.
- ญานิน หนองหารพิทักษ์, & ประจักษ์ บัวผัน. (2556). ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของพยาบาลปฏิบัติงานทั่วไปในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดขอนแก่น. วารสารวิจัย มข. (บัณฑิตศึกษา), 13(1), 99-111.
- ธนภัทร อธิญเพิ่ม, & ชนะพล ศรีฤทธา. (2554). ปัจจัยบริหารและกระบวนการบริหารที่มีผลต่อสมรรถนะด้านการปฏิบัติงานของหัวหน้าสถานีอนามัยในจังหวัดกาฬสินธุ์. วารสารวิจัย มข., 16(8), 1048-1049.
- ธรรมบุญ บุญจันทร์, & วิทัศน์ จันทร์โพธิ์ศรี. (2556). ลักษณะส่วนบุคคลและปัจจัยทางการบริหารที่มีผลต่อสมรรถนะหลักของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดขอนแก่น. วารสารสาธารณสุขขอนแก่น, 293(25), 30-33.
- สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น. (2560). แนวทางการดำเนินงานโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลติดตามจังหวัดขอนแก่น ปีงบประมาณ 2560 จังหวัดขอนแก่น. ขอนแก่น: สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น.
- สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ. (2559). ยุทธศาสตร์การพัฒนาหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ.2560-2564). ค้นเมื่อ 5 สิงหาคม 2560, จาก <https://www.nhso.go.th/frontend/index.aspx>

สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ กระทรวงสาธารณสุข. (2560). **เกณฑ์ประเมินโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลติดดาว**. นนทบุรี: กระทรวงสาธารณสุข.

สำนักพัฒนาระบบงานตำแหน่งและผลตอบแทน สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2552). **คู่มือสมรรถนะหลัก**. กรุงเทพฯ: พี.เอ.ลิฟวิ่ง.

อรุณ จิรวัดกุล. (2551). **ชีวิตที่ดีสำหรับงานวิจัยทางวิทยาศาสตร์สุขภาพ** (พิมพ์ครั้งที่ 3). ขอนแก่น: ภาควิชาชีวิตที่ดีและประชากรศาสตร์ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

Cohen, J. (1988). **Statistical power analysis for the behavioral sciences** (2nd ed.). New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates.

Crosbie, R. (2005). Learning the soft skills of leadership. **Industrial and Commercial Training**, 37(1), 45-51.

Ngang, T. K. (2012). **Soft skills for leadership**. Malaysia: School of Educational Studies, Universiti Sains Malaysia.

Schermerhorn, J. R., Hunt, G., & Osborn, N. (2003). **Organizational behavior**. New York: John Wiley & Sons.

Sriruecha, C., & Buajan, S. (2015). Leadership soft skills of the director that affects the performance of the subordinate as sub district Health Promoting Hospitals. **Procedia-Social and Behavioral Sciences**, 237, 1341-1346.

ตารางที่ 1 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันระหว่างสุนทรียทักษะผู้นำกับการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดขอนแก่น

สุนทรียทักษะผู้นำ	การปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐาน		
	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน(r)	P-value	ระดับความสัมพันธ์
สุนทรียทักษะผู้นำ	0.834***	> 0.001	สูง
.1ทักษะการทำงานเป็นทีม	0.707***	> 0.001	ปานกลาง
.2ทักษะการติดต่อสื่อสาร	0.736***	> 0.001	สูง
.3ทักษะในการคิดริเริ่ม	0.622***	> 0.001	ปานกลาง
.4ทักษะความสามารถในการนำ	0.751***	> 0.001	สูง
.5ทักษะในการสอนงาน	0.738***	> 0.001	สูง
.6ทักษะในการพัฒนาตนเอง	0.713***	> 0.001	สูง
.7ทักษะในการวางแผนและการจัดองค์กร	0.729***	> 0.001	สูง
.8ทักษะในการนำเสนอ	0.685***	> 0.001	ปานกลาง

***ค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

ตารางที่ 2 ค่าสถิติการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนของการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในจังหวัดขอนแก่น

ตัวแปร	B	Beta	t	p-value	R	R ²	R ² Change
.1ทักษะความสามารถในการการนำ	0.304	0.364	5.291	< 0.001	0.751	0.564	-
.2ทักษะในการสอนงาน	0.221	0.270	4.529	< 0.001	0.818	0.669	0.105
.3ทักษะในการพัฒนาตนเอง	0.200	0.246	4.201	< 0.001	0.834	0.696	0.027
.4ทักษะการทำงานเป็นทีม	0.191	0.221	3.741	< 0.001	0.845	0.713	0.017
.5ทักษะในการคิดริเริ่ม	-0.107	-0.136	-2.074	0.039	0.848	0.720	0.007

ค่าคงที่ = 0.890, F=97.028, p-value<0.001, R=0.848, R²=0.720, R²_{adj}=0.712